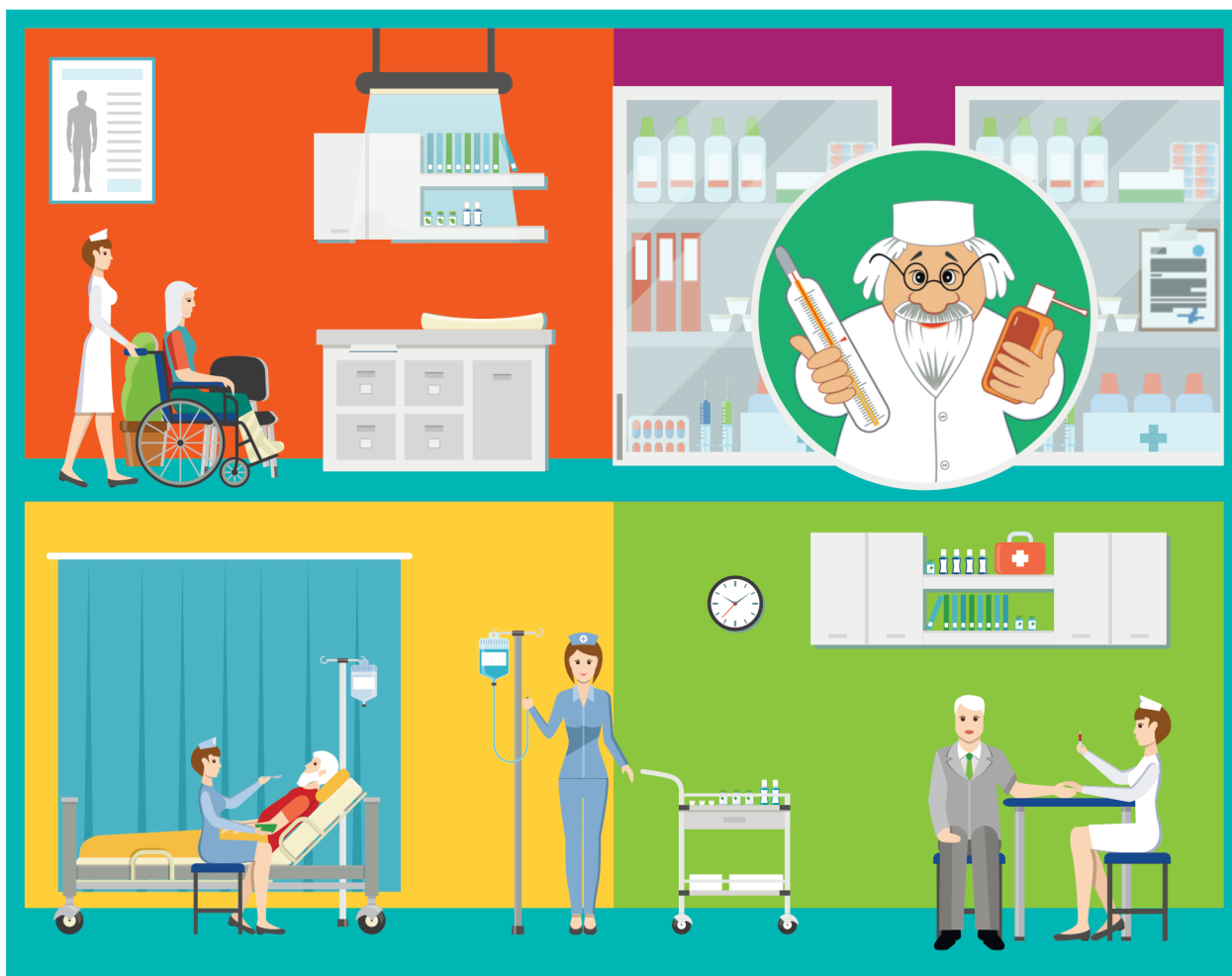

ФАРМАЦИЯ КАЗАХСТАНА

2019

НАУЧНЫЙ И ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

Ежемесячное издание для работников органов управления здравоохранением, в том числе фармацевцией, врачей, провизоров, фармацевтов и широкого круга специалистов, работающих в сфере обращения лекарственных средств, изделий медицинского назначения и медицинской техники, сотрудников медицинских вузов и колледжей.

Журнал входит в Перечень изданий, рекомендуемых Комитетом по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан для публикации результатов научной деятельности.

ОСНОВНЫЕ РАЗДЕЛЫ:

- Законы и нормативные правовые документы, регламентирующие сферу обращения лекарственных средств.
- Актуальная информация о лицензировании, регистрации, сертификации и стандартизации лекарственных средств, оперативные материалы Фармакологического и Фармакопейного центров Минздрава РК.
- Анализ фармацевтического рынка республики и стран СНГ, тенденций и проблем его развития.
- Новости медицины и фармации, клинической фармакологии, поиск, исследования и эксперименты в области разработки и создания новых эффективных медицинских препаратов, в том числе отечественного производства.
- Мнение специалистов и экспертов о лекарственных препаратах, презентация фармацевтических и медицинских компаний и их продукции, а также широкое освещение практической деятельности аптечных организаций и медицинских центров.
- Материалы по истории медицины и фармации республики.
- Консультации специалистов по вопросам, касающимся фармации, регистрации и перерегистрации лекарственных средств, медицинской техники и изделий медицинского назначения.

Оформить подписку на журнал можно в любом отделении связи АО Казпочта», территориальных филиалах РГП на ПХВ «Национальный центр экспертизы лекарственных средств, изделий медицинского назначения и медицинской техники» МЗ РК, редакции (территориальный филиал НЦЭЛС в г. Алматы), отделениях ТОО «Эврика-Пресс», ТОО «Агентство Евразия Пресс» (в том числе на территории РФ).

Подписной индекс издания: 75888.

По вопросам подписки, публикаций и размещения рекламных материалов обращаться по телефонам: **+7 (727) 272 03 73, +7 (747) 373 16 17.**

Факс: **+7 (727) 273 68 80.**

Электронный ресурс: www.pharmkaz.kz; <mailto:pharmkaz@dari.kz>, pharmkaz@mail.ru

ПОДПИСКА НА 2019 ГОД

Регион: **город**

1 месяц – 768,30

3 месяца – 2 304,90

6 месяцев – 4 609,80

12 месяцев – 9 219,60

Регион: **район/село**

1 месяц – 772,60

3 месяца – 2 317,80

6 месяцев – 4 635,60

12 месяцев – 9 271,20

ТАРИФЫ НА РАЗМЕЩЕНИЕ РЕКЛАМЫ:

Полноцветная обложка
(20,5x27,9 см, А4 формат) – 70 350 тенге.

Полноцветный вкладыш
(20,5x27,9 см, А4 формат) – 64 630 тенге.

При размещении рекламного модуля необходимо наличие разрешения на рекламу.

**Ежемесячный журнал о рынке лекарственных средств,
изделий медицинского назначения и медицинской техники**

№1 (210) январь • Издаётся с 2001 г.

**Издатель: РГП на ПХВ «Национальный центр экспертизы лекарственных средств,
изделий медицинского назначения и медицинской техники» МЗ РК**

WWW.DARI.KZ

Редакционный совет

Р.М. Абдуллабекова (Казахстан)
Виталис Бриедис (Литва)
А.И. Гризодуб (Украина)
Н.Т. Джайнакбаев (Казахстан)
В.Л. Дорофеев (Россия)
А.З. Зурдинов (Кыргызстан)
Милан Земличка (Чешская Республика)
М.К. Мамедов (Азербайджан)
Е.В. Матвеева (Украина)
Б.К. Махатов (Казахстан)
И.А. Наркевич (Россия)
Т.М. Нургожин (Казахстан)
Д.А. Рождественский (Беларусь)
А.Б. Шукирбекова (Казахстан)
А.Н. Юнусходжаев (Узбекистан)

Редакционная коллегия

Н.И. Гунько
У.М. Датхаев
П.Н. Дерябин
И.Р. Кулмагамбетов
Р.С. Кузденбаева
М.И. Дурманова
В.Н. Локшин
А.У. Тулегенова
А.Б. Саркенов
Ж.А. Сатыбалдиева

**Заместитель
главного редактора**

Ф.Э. Сулеева

**Специалист
редакции**

А.Ж. Манатова

Дизайн и верстка

А.Б. Рахметова

Адрес редакции:

050004, РК, г. Алматы.
пр. Абылай хана, 63, оф. 215
тел.: +7 (727) 273 03 73
факс: +7 (727) 273 55 00
E-mail: pharmkaz@dari.kz;
www.pharmkaz.kz

Отпечатано в типографии

ОО «Казахское общество слепых».
РК, г. Алматы, ул. Айша-биби, 259.
Телефоны: 8 (727) 290 82 13, 290 83 82
Дата издания: 25.02.2019 г.
Тираж: 600 экз. Заказ №07
Периодичность: 1 раз в месяц.

Территория распространения

Казахстан, Россия, Украина, Узбекистан,
Кыргызстан, Беларусь, Азербайджан

Журнал зарегистрирован Министерством
культуры, информации и общественного согласия
Республики Казахстан.

Свидетельство об учетной регистрации №3719-Ж
от 19.03.2003 г.

Подписка и распространение журнала:
тел. +7 (727) 273 03 73

Подписной индекс: 75888

Ответственность за рекламу несет рекламодатель.

Мнение редакции может не совпадать с мнением автора.

Журнал входит в Перечень изданий, рекомендуемых Комитетом по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан для публикации результатов научной деятельности, индексируется в РИНЦ (на платформе научной электронной библиотеки eLibrary.ru).

В журнале используются фотоматериалы и изображения из открытых Интернет источников.

СОДЕРЖАНИЕ

РЕСМИ БӨЛІМ	4
ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОТДЕЛ	7
ПОИСК. ИССЛЕДОВАНИЯ. ЭКСПЕРИМЕНТ	
<i>МУКАНОВА А.Б., ДАТХАЕВ У.М., АБДУЛЛАБЕКОВА Р.М., ЖУНУСОВА М.А., ИБАДУЛЛАЕВА Ф.С.</i> Өсімдік шикізатынан медицинада қолданылатын биологиялық белсенді заттарды экстракциялаудың заманауи әдістері.....	10
<i>БИДАЙБЕК Р.Н., ОРДАБАЕВА С.К., ХАЛИУЛЛИН Ф.А., ШАРИПОВ И.М., ЖАНТУРИЕВ Б.М.</i> Жаңа биологиялық белсенді пурин туындысының сандық мөлшерін анықтаудың спектрофотометриялық әдістемесін жасау.....	17
АНАЛИЗ. КОНЪЮНКТУРА. ПЕРСПЕКТИВЫ	
<i>КУРМАНГОЖАЕВА А.Б., КУМЫСБЕК Т.Х., СЕРИКБАЕВА Э.А., КАЮПОВА Ф.Е.</i> Методы совершенствования управления человеческими ресурсами в фармацевтической отрасли Казахстана.....	21
<i>САТАЕВА Л.Г., КЕЛИМХАНОВА С.Е., ПАРМАНКУЛОВА Т.Н., АЙДАРБЕКОВА Б.Б.</i> ҚР дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етуді жақсарту үшін фармацевтикалық бақылауды күшейту.....	26
<i>ЗАУРЕНБЕКОВА Д.Б., ЖУМАГАЛИЕВ А.Н., ИКЛАСОВА А.Ш., БЕКБОЛАТОВА Э.Н., САКИПОВА З.Б.</i> <i>Crataegus L.</i> өсімдігінің: ботаникалық сипаттамасы, таралуы, фитохимиялық құрамы, фармакологиялық белсенділігінің зерттеулері және медицинада қолдануы.....	30
ОБЩЕСТВЕННОЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЕ	
<i>KUPENSHEEVA D.I.</i> The assessment of quality of nursing work life: international experience.....	35
<i>KUPENSHEEVA D.I.</i> Nursing care models in the ageing world.....	40
ИСТОРИЯ ФАРМАЦИИ	
<i>ДАТХАЕВ У.М., АЛИКЕЕВА Г.М., ШАХИЕВА А.М., САЯТОВА А.С., ЖАКИПБЕКОВ К.С.</i> 19 век: развитие аптечного дела в городе Верном.....	45

МРНТИ: 76.01.11

САТАЕВА Л.Г.¹, КЕЛИМХАНОВА С.Е.¹, ПАРМАНКУЛОВА Т.Н.², АЙДАРБЕКОВА Б.Б.¹,¹"Ұлттық медицина университеті" АҚ, ²"Қазақ медициналық үздіксіз білім беру университеті" АҚ, Алматы қ.

ҚР ДӘРІ-ДӘРМЕКПЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ ЖАҚСARTU ҮШІН ФАРМАЦЕВТИКАЛЫҚ БАҚЫЛАУДЫ КҮШЕЙТУ

Фармацевтикалық препараттардың отандық өндірісі үлесінің өсуі жаңа өндірістерді іске қосумен және қолда бар қуаттарды жаңғыртумен, сондай-ақ шығарылатын өнім номенклатурасының ұлғаюымен байланысты.

АҢДАТПА

Мақалада әлеуметтік маңызды аурулары бар пациенттерді сапалы дәрілік заттармен қамтамасыз етуді жақсарту мақсатында ҚР фармацевтикалық өнеркәсіп кәсіпорындарының мүмкіндіктеріне талдау жасалды.

Қазақстандық фармацевтикалық кәсіпорындардың инновациялық технологияларды пайдалану көрсеткіштері талданды, өйткені қазақстандық фармацевтикалық кәсіпорындардың экономикалық өсуінің перспективалық жолдарының бірі олардың инновациялық дамуы болып табылады. Фармкәсіпорындардың инновациялық дамуына ықпал ететін немесе тежейтін факторлар анықталды және негізделген. Фармкәсіпорындардың инновациялық даму мәселелері қарастырылды. Қазіргі жағдайда фармацевтикалық өнеркәсіптің даму перспективалары сипатталған.

Түйін сөздер: фармацевтикалық өнеркәсіп, әлеуметтік маңызы бар науқастар, экономика, инновациялық потенциал.

КІРІСПЕ

Бүгінгі күні ел басшылығы отандық фармацевтикалық өндірушілердің алдына: дәрі-дәрмектерге деген ішкі қажеттіліктің 50%-ын, әсіресе, отандық дәрі-дәрмек өндірушілер есебінен әлеуметтік маңызы бар дәрі-дәрмектерге деген қажеттіліктің 50%-ын қамтамасыз ету міндеті қойылды.

Қазақстан Республикасында фармацевтика саласының жағдайы мен дамуы мәжілісте 2017 жылғы 12 мамырда талқыланды. Елдің заңнамалық органын-

да атап өтілгендей, фармацевтика саласы әлемдік ауқымда жоғары бағаланған.

Елдің отандық өндірістің дәрілік препараттарға қажеттілігін қанағаттандырудың 50% деңгейіне қол жеткізу және отандық фармацевтикалық өнімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін Мемлекет басшысы Қазақстанның фармацевтикалық саласын дәрі-дәрмектің тиімділігін, қауіпсіздігін және сапасын растайтын GMP стандарттарына көшіру жөнінде міндет қойды. Фармацевтикалық препараттардың отандық өндірісі үлесінің өсуі жаңа өндірістерді іске қосумен және қолда бар қуаттарды жаңғыртумен, сондай-ақ шығарылатын өнім номенклатурасының ұлғаюымен байланысты.

Қазақстанда 112 фармацевтикалық өндіруші бар, бірақ бірде-бір отандық кәсіпорын өз (қазақстандық) субстанцияларын өндірмейді. Сонымен қатар, республикада фармацевтикалық өндіріске 50-ден астам бірегей дәрілік препараттарды әзірлеу және енгізу саласында айтарлықтай ғылыми қор бар. Бұл әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, С.Д. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ.

Қазақстандық ғалымдардың әзірлемелерін енгізуді тежеуші факторлардың бірі-бұрын жұмыс істеп тұрған зауыттық зертханалардың типі бойынша пилоттық өндірістің болмауы, онда зертханалық регламенттер жаңа дәрілік препараттарды алу тәсілдері бойынша тәжірибелік-өнеркәсіптік байқаудан өтуі тиіс.

Өсімдік шикізаты негізінде дәрілік заттар өндірісін дамыту отандық фармацевтика саласын өркендетудің бірегей көзі болып табылады.

МАҚСАТЫ

Қазақстан Республикасының халқын жеткілікті дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету мақсатында отандық фармацевтикалық кәсіпорындардың инновациялық әлеуетінің мүмкіндіктерін зерделеу.

МАТЕРИАЛДАР МЕН ӘДІСТЕР

Контент талдау, салыстырмалы талдау, сауалнама.

ӨЗЕКТІЛІГІ

Қазақстанда үлкен аумаққа және бай өсімдік дәрілік шикізат базасына қарамастан, әлеуметтік маңызы бар ауруларды емдеу үшін арзан, бірақ сапалы дәрілік өнім шығаруға қабілетті, бірақ инновациялық фармацевтикалық өнеркәсіпті дамыту үшін қаржылық мүмкіндіктер болған жоқ.

Атап айтқанда, ҚР фармацевтика саласының инновациялық мүмкіндіктері толық көлемде пайдаланылмайды.

Сондай-ақ, фармацевтикалық саланы дамыту үшін соңғы жылдары бірнеше рет мемлекеттік бағдарламалар қабылданған болатын:

- Қазақстан Республикасында фармацевтикалық өнеркәсіпті дамытудың 2010-2014 жылдарға арналған бағдарламасы (2010-2014 жылдарға арналған бағдарлама);

- Мемлекеттік бағдарлама «Саламатты Қазақстан» 2011-2015 жж.;

- ҚР Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2020 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы.

Жоғарыда көрсетілген бірқатар мемлекеттік бағдарламаның, сондай-ақ елге шетелдік өндірушілерді тартуға бағытталған инвестициялық саясаттың арқасында жағдай өзгеруде.

Мәселен, бүгінде дәрі-дәрмектерге деген ішкі қажеттіліктің 50% қамтамасыз ету отандық өндірушілер есебінен қанағаттандырылады. ҚР ДСМ ақпараты бойынша, 2016 жылы елімізде 119 фармацевтикалық кәсіпорын жұмыс істеді, олардың 51-і ЛС өндірісі бойынша, 68-і медициналық бұйымдар өндіреді.

Бұған дейін 2015 жылы қазақстандық фармацевтикалық кәсіпорындар өнім өндірді

32 млрд теңгеден астам. 2011 жылдан бастап «Химфарм» АҚ-ға «Польфарма» компаниясы \$90 млн инвестициялады, өнімділігі жылына 350 млн ампула өндейтін ампулалық цех іске қосылды.

«Глобал Фарм» ЖШС 2012 жылдан бастап «Абди Ибрахим» компаниясымен ортақ инвестиция салды, жобаның жалпы құны 60 млн. Өндірісті іске қосу жұмыстары жалғасуда.

«Нобель АФФ» АҚ онкологиялық, диабетке қарсы, гастроэнтерологиялық, GMP стандарттары бойынша жағымдыға шамамен 37 млн антибактериалды препараттар мен антибиотиктер шығарды.

Осы кәсіпорында «Санofi-Казaхстан» (Франция) компаниясының келісімшарттық өндірісі орналасқан. «Қарағанды фармацевтикалық кешені» ЖШС жаң-

ғырту жобасының құны ресейлік «Фармстандарт» компаниясымен \$30 млн бағаланып отыр.

Отандық фармацевтикалық өндірісті қолдау және шетелдік инвестицияларды тарту үшін «СК-Фармация» ЖШС олармен 10 жыл мерзімге ұзақ мерзімді келісім-шарттар жасасуға құқылы. «СК-Фармация» ЖШС отандық өндірушілерден өнім сатып алу көлемі 2015 жылы жалпы мемлекеттік сатып алудың 75%-ын құрады. Салыстыру үшін: 2009 жылы бұл көрсеткіш 13% деңгейінде болды. Соңғы жылдары «СК-Фармация» ЖШС дәрілік заттардың 500 атауына 21 ұзақ мерзімді құралдар және медициналық мақсаттағы бұйымдарға келісімшарт жасады.

Осылайша, отандық өндірушілерді мемлекеттік қолдау тартылған инвестицияларды сақтап қалуға мүмкіндік береді.

Статистикалық мәліметтер бойынша, соңғы жылдары Қазақстанның фармацевтикалық саласында өндірістің айтарлықтай өсуі байқалады: отандық өндірушілердің өнім көлемі ақшалай баламада 42 млрд теңгені құрады. Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша фармацевтикалық нарықтағы баға саясаты бойынша жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Препараттардың тиімділігі мен қауіпсіздігі, сондай-ақ олардың қолжетімділігі басым болып саналады.

«Денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 4 маусымдағы №430 Заңында Денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптері айқындалған, оның ішінде:

- әлеуметтік жағдайына қарамастан халыққа медициналық және дәрілік көмектің қолжетімділігі;

- дәрілік көмек алуда азаматтардың әлеуметтік әділеттілігі мен теңдігі.

Мысалы, жоғарыда аталған Заңда дәрілік және медициналық көмекке қол жеткізу кезіндегі әділеттілік бағдарламаның маңызды элементтерінің бірі деп танылды [1]. Елде жүргізіліп жатқан экономикалық реформалар нарықтық тетіктің жекелеген элементтерін іске асыруға мүмкіндік берді, атап айтқанда, дәрілік нарықтағы тауар тапшылығын жоюға мүмкіндік берді.

Алайда, ҚР фармацевтика саласының оң даму динамикасымен қатар нарықтың импорттық дәрілік заттармен азығуы байқалады, бұл халықтың әлеуметтік осал топтары үшін осы ЕА-ның өлсіз экономикалық қол жетімділігіне алып келді. Қазіргі уақытта ҚР-да дәрілік заттар импортының үлесі 89%-ға жетті. Сондықтан қазіргі кезеңде қазақстандық фармацевтикалық өнеркәсіптің басты міндеті әлеуметтік мәні бар аурулармен ауыратын пациенттерді сапалы, қымбат емес және қауіпсіз дәрілермен қамтамасыз етуде, сондай-ақ импортқа тәуелділікті төмендету.

Өкінішке орай, дәрілік заттар саласындағы саясаттың жеткіліксіз тиімділігі тіпті сапалы және арзан отандық фармацевтикалық өнім ұқсас импорттық өніммен бәсекелесе алмауына алып келді. Жетекші транслұттық компаниялардың бәсекелестік артықшылықтары:

- дилерлер мен дистрибьюторлардың кең желісі;
- әртүрлі елдерде зауыттар желісінің болуы;
- зауыттардың және кең дилерлік желінің болуы есебінен басқа өндірушілердің ұқсас препараттарының салыстырмалы төмен бағасы;
- барлық зауыттар үшін бірыңғай тауар белгісі;
- барлық өндіруші зауыттар мен дистрибьюторлар үшін бірыңғай жарнамалық науқан;
- өнімнің кең ассортименті мен номенклатурасы;
- меншікті зерттеу зертханаларының болуы;
- нарықтың әр түрлі сегменттеріне бағдарланған өнім шығару;
- шығарылатын дәрілерді қолданудың қауіпсіздік кепілдігі;
- дәрілердің жаңа түрлерін әзірлеу;
- фирмалар беделі (ұзақ жылдар нарықта жұмыс).

ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТАЛҚЫЛАУ

Қазіргі таңда әлемде инновация әлеуметтік экономиканың негізін құрайды, өйткені оған ғылым саласында шоғырланған материалдық, еңбек және зияткерлік ресурстар, ғылыми-зерттеу әзірлемелері, сондай-ақ базасында сериялық өндіріске F3TKЖ іске асырылатын өндірістік әлеует кіреді. Фармацевтика саласындағы инновациялық экономика нарықтық әлеуметтік және өндірістік әсер алу үшін инвестициялық құралдарды ұтымды пайдалану кезінде ғылыми-техникалық прогрестің жетістіктері базасында жаңа өнімді жасау және практикаға енгізудің ұйымдық-экономикалық жүйесі болып табылады. Фармацевтика өнеркәсібінде инновациялық экономиканың табысты жұмыс істеуі, басқарудың ұтымды жүйесінің болуын болжайды. Фармацевтика саласындағы инновациялық процестер мен экономиканы дамыту мен басқару стратегиясы қолда бар және жаңадан құрылатын алғышарттарға негізделуі тиіс. Осы мақсатқа жету үшін келесі факторлар болуы тиіс:

- инновациялық сұраныстың болуы, яғни инновациялық өнімді тұтынушылар;
- ақпараттық, кадрлық, білім беру, ғылыми, енгізу құрамдастарын қамтитын инновациялық өнімдерді генерациялау базасы;
- қажетті қаржыландыру көлемі.

Осылайша, саланың инновациялық экономиканы дамыту және ұтымды басқару стратегиясының маңызды құрамдас бөліктері инновациялық жобаларды іске асыру тетігі, осы саладағы ресурстарды бақылау және уәждеу жүйесі болып табылады.

Нәтижесінде, ҚР бюджетінен импорттық дәрі-дәрмектерді сатып алуға жүздеген миллион доллар кетеді, сол арқылы шетелдік фармацевтикалық компаниялардың дамуын инвестициялайды, әлеуметтік маңызы бар аурулармен ауыратын науқастарды дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етуді қамтитын бағдарламалар бойынша ДЗ сатып алудың қаржылық мүмкіндігі төмендейді (атап айтқанда, туберкулез, диабет жөніндегі бағдарламалар). Біз инновациялық дәрілік заттарды

өндіру мүмкіндіктерін зерттеуге бағытталған қазақстандық фармацевтикалық кәсіпорындарға зерттеу жүргіздік.

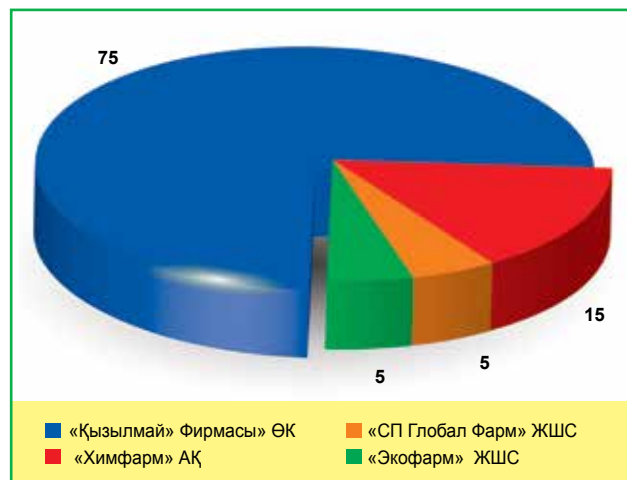
Зерттеу құралы біз арнайы әзірлеген сауалнама болды. Сарапшылар жүргізген зерттеу барысында біз іріктеген фармацевтикалық кәсіпорындардың басшылары мен маркетинг бөлімдерінің қызметкерлері сөз сөйледі.

Сауалнама еліміздің әр түрлі аймақтарында орналасқан 12 фармацевтикалық кәсіпорын базасында (Алматы, Шымкент, Астана қалаларында) өткізілді. Жүргізілген зерттеу барысында біз саланың 5 жетекші кәсіпорнын бөлдік, олардың материалдық базасы әлеуметтік маңызы бар аурулармен ауыратын науқастарды емдеуге арналған дәрілік заттарды өндіруге мүмкіндік береді.

Біздің зерттеу барысында инновациялық препараттардың басым бөлігі келесі кәсіпорындармен шығарылады: «Фирма Қызылмай» ӨК (~75%), «Химфарм» АҚ, Шымкент қ. (10-25%). Басқа зерттелетін кәсіпорындарда («Глобал Фарм» ЖШС БК және «Экофарм» ЖШС БК) инновациялық препараттардың үлесі 5-10%-дан аспайды (сурет). Бұл, ең алдымен, кейбір кәсіпорындарда ғана жеке ғылыми-зерттеу зертханалары бар.

Сонымен қатар, венгриялық PannonPharma Ltd фармацевтикалық компаниясы «Фитохимия» ХФПХ және Қарағанды фармацевтикалық зауытымен бірлесіп қазақстандық дәрілік шикізат негізінде бірегей дәрілік препараттардың бірлескен өндірісін ұйымдастыруды және оларды Еуропада тіркеуді жоспарлап отыр.

Фармацевтика саласын дамыту проблемасын көп дәрежеде шешуге «Фитохимия» ХФӨ және ҚФЗ базасында құрылған 17 қазақстандық кәсіпорынды консорциум нысанында біріктіретін фармацевтикалық кластер ықпал ететін болады. Кластер ғылыми-зерттеу әзірлемелері мен инновациялық технологиялардың нәтижелерін фармацевтикалық өндіріске тиімді және ұтымды енгізуге, сондай-ақ ғылыми жетістіктерді ком-

Сурет – Отандық кәсіпорындардың инновациялық дәрілік препараттарының саны (%)

мерцияландыруға және білікті мамандар даярлауға мүмкіндік береді, кластер кәсіпорындарының дайын фармацевтикалық өнімнің қосымша құнын қалыптастыруға тиімді қатысуын қамтамасыз етеді.

Аталған кластерді дамыту үшін «жаңа фитопрепараттарды әзірлеу және олардың фармакологиялық және клиникалық зерттеулері» ғылыми-техникалық бағдарламасы іске асырылуда, онда 15 отандық және шетелдік ғылыми орталықтар, фармацевтикалық кәсіпорындар, сондай-ақ 5 бизнес – серіктес жұмыс істейді, олар бағдарламаны қоса қаржыландыруды мемлекеттік бюджеттік қаржыландыру көлемінің 25%-на дейін қамтамасыз етеді. Бағдарлама бірегей, бәсекеге қабілетті дәрілік препараттарды құруға және әлемдік фармацевтикалық нарықта отандық өнімнің үлесін арттыруға ықпал ететін болады, бұл дәрілік препараттардың бағасын төмендетуге мүмкіндік береді.

Отандық фармацевтика өнеркәсібін дамыту және оның халықаралық талаптарға сәйкестігі білікті мамандарсыз, ең алдымен инженер-технологтарсыз, сондай-ақ орта буын мамандарсыз мүмкін емес. Орта буын мамандарын, яғни фармацевтикалық өндіріс үшін техниктер мен операторларды даярлау мәселесін медициналық колледждер, ал дәрілік өсімдік шаруашылығы жөніндегі агрономдар - республиканың ауыл шаруашылығы колледждері шешуге тиіс. Студенттерді, магистранттар мен докторанттарды оқытудың дуалды жүйесін дамытуды қолдауды талап етеді.

Бірегей отандық дәрілік препараттар өндірісінің көлемін ұлғайту фармацевтикалық өндіріс технологиясы саласында ғылымды, өндірісті және білім беруді тығыз ықпалдастыруды талап етеді. Қазақстандық ғалымдардың бірегей әзірлемелері республиканың денсаулық сақтау саласының өзекті мәселелерін шешуге ықпал ететін болады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Осылайша, фармацевтика саласында нарықтық тетіктер әзірлемейтін жағдай қалыптасты, сондықтан мемлекеттік реттеудің тиімді шараларын қабылдау қажеттігі туындайды. ҚР фармацевтика саласының даму мысалында жалпы қоғам үшін қолайлы емес

нәтижелерге әкелетін (яғни әлеуметтік маңызы бар аурулары бар халық санының өсуін туындататын) «нарықтың құлауы» (market failures) деп аталатын байқалады.

Қазіргі уақытта мемлекет халықтың жоғары ақы төленетін қабаттарымен қатар тиімді дәрілік препараттарға қолжетімділікке тең мүмкіндіктері бар аурулармен ауыратын науқастарды қамтамасыз ете алмайды. ҚР фармацевтика саласын реформалау процестерінің қарама-қайшылықтары мен бірқалыпты еместігі әлеуметтік маңызы бар аурулармен ауыратын науқастарды дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етуді мемлекеттік реттеу тетіктерін қайта қарау, мемлекеттік және нарықтық бастауларды өзге де түсіндіру қажеттігі туралы куәландырады.

SUMMARY

SATAEVA L.G.¹, KELIMKHANOVA S.E.¹,
PARMANKULOVA T.N.², AIDARBEKOVA B.B.¹,

¹National Medical University, ²Kazakh medical
University of continuing education, Almaty c.

THE STRENGTHENING OF THE PHARMACEUTICAL CONTROL TO IMPROVE DRUG SUPPLY RK

We have considered the possibility of using the innovative potential of the pharmaceutical industry to optimize the supply of medicines of the Republic of Kazakhstan. The article analyzes the capabilities of the pharmaceutical industry in order to improve the provision of quality medicines for patients with socially significant diseases.

The indicators of the use of innovative technologies by Kazakhstan pharmaceutical enterprises are analyzed, as one of the promising ways of economic growth of Kazakhstan pharmaceutical enterprises is their innovative development. Identified and justified factors that contribute to or hinder the innovative development of pharmaceutical enterprises. The problems of innovative development of pharmaceutical enterprises are considered. Prospects of development of the pharmaceutical industry in modern conditions are characterized.

Keywords: pharmaceutical industry, socially significant diseases, economy, innovative, potential.

Әдебиеттер:

1. Закон Республики Казахстан от 4 июня 2003 г. №430 «О системе здравоохранения».
2. Пархоменко Д.В. Теоретические основы и организационно-методические подходы к обеспечению национальной безопасности России в сфере обращения лекарственных средств. // Дисс. д. ф. н. – Москва: ММА им. М.И. Сеченова, 2005, с. 130-155.
3. Указ Президента Республики Казахстан от 20 августа 1997 г. №3621 «О Государственной программе развития фармацевтической промышленности РК».
4. Department of Essential Drugs and Other Medicines. Guidelines for the Development of Measures to Combat Counterfeit Drugs. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 1999. [Electronic resource]: WHO/EDM/QSM/99.1.
5. Международная конференция «Борьба с фальсифицированными лекарственными средствами в России». – Фарматека. – 2001. – №11. – С. 3-9.
6. Тюкавкина Н.А., Берлянд С., Елизарова Т.Е. и др. Стандартизация и контроль качества лекарственных средств. / Учебное пособие. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008, 384 с.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік фармакопеясының
қазақ және орыс тіліндегі III томы жарыққа шықты

Вышел в свет III том Государственной фармакопеи
Республики Казахстан на казахском и русском языках

Pharmkaz.kz – это достоверная информация о рынке лекарств и медицинских изделий, состоянии фармацевтического рынка Казахстана и других стран, нормативные правовые акты МЗ РК, данные о побочных действиях лекарственных средств и медицинских изделий, рекомендации специалистов, публикация результатов научных исследований казахстанских и зарубежных ученых в области фармации, клинической фармакологии и практической медицины, обсуждение фармакопейных статей, новости фармацевтических компаний, электронные версии журнала «Фармация Казахстана».

